

YENİ OKUL DERGİSİ'NİN ELE ADIĞI EĞİTİM SORUNLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (1950-1954)

Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ
Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
mguclu@erciyes.edu.tr

ÖZET

Yeni Okul Dergisi 1950 ve 1954 yılları arasında Pedagojik Yardımlaşma Kooperatifi tarafından çıkarılmıştır. Yaklaşık dört yıl yayın hayatına devam eden dergi toplam otuzdört sayı olarak yayımlanmıştır. H. Hüsnü Cırtlı'nın yazı işleri müdürlüğünü yaptığı dergide eğitimin farklı alanlarından yazı ve makalelere yer verilmiştir. Bu araştırmanın amacı Yeni Okul Dergisi'nde yayımlanan yazı ve makaleleri ele almış olduğu eğitim sorunları açısından genel bir değerlendirmesini yapmaktır. Bu amaç çerçevesinde dergide yer verilen yazı ve makaleler amaca uygun olarak incelenmiştir. Betimsel analiz yönteminin kullanıldığı araştırmada ele alınan konular belli başlıklar altında verilmiştir. Araştırma sonunda dergide; eğitimde program geliştirme, eğitimin psikolojik temelleri, eğitimin sosyal temelleri, öğretmen yetiştirme, halk eğitimi, Türkçe öğretimi gibi konulara yer verildiği görülmüştür. E

Anahtar Kelimeler: Dergi, süreli yayın, yeni okul, eğitim tarihi

EVALUATION OF YENİ OKUL PERIODICAL IN TERMS OF THE EDUCATIONAL PROBLEMS IT DEALS WITH (1950- 1954)

ABSTRACT

Yeni Okul Periodical was published by Pedagogic Cooperative between 1950 and 1954. Yeni Okul Periodical was in publication life for about four years and it was published as 34 issue in total. In this periodical, H.Hüsnü Cırtlı worked as an editor; different articles and writings took place related to different areas of education. The aim of this study is to evaluate the writings and articles published on Yeni Okul Periodical in terms of the problems of education it dealt with. Within the frame of this aim, writings and articles were analyzed expediently. In this study descriptive analysis method was used and topics were presented under definite titles. Following the researches, it was seen that curriculum development, psychological foundations of education, social foundations of education, teacher training, common-public education, and Turkish education were the matters included.

Key Words: Magazine, periodical, Yeni Okul, history of education

1.GİRİŞ

Eğitim, her toplumun kültürel birikimini nesilden nesile aktarmada kuşkusuz en önemli araçlardan birisini oluşturmaktadır. Bu yönüyle eğitimin toplumların belleğini oluşturduğu söylenebilir. Eğitim tarihi araştırmaları da

toplumların belleklerinde biriken kültürel birikimlerin yeniden hatırlatılması yoluyla yapılan ya da yapılması olası hatalardan dönmeyi hedeflemektedir (Güven, 2015). Akyüz'e (2015) göre de bugünkü eğitim sorunlarını çözebilmek için geçmiş tecrübelerden ders çıkarılıp çıkarılmayacağını araştırmak eğitim tarihinin en önemli amaçlarındandır.

Ergün'e (2008) göre eğitim tarihi bir toplumun, ülkenin, bir kişi ya da kurumun geçmişte kalmış ama gelecek kuşaklar için değerli olabilecek fikir, organizasyon ve uygulamalarıdır. Tarih insanlığın ve insan topluluklarının ortak bilincidir. Nasıl fert insan geçmişini hatırlamayınca şimdiki zamanı bilinçli olarak değerlendiremiyor ve geleceği sağlıklı planlayamıyorsa; tarih bilincinden yoksun bir insanlık ve insan topluluğu da aynı vaziyette bulunuyor demektir. Bu nedenle her toplumun kendi eğitim faaliyetleri geçmişini ve tecrübelerini doğru olarak bilmesiyle bunlardan yararlanarak günümüzü daha sağlıklı değerlendirmesi ve geleceğe yönelik sağlam planlar yapması mümkün olabilecektir.

Türk eğitim tarihinin kaynakları incelendiğinde bu kaynakların oldukça çeşitli olduğu görülmektedir. Eğitim ve öğretimle ilgili her türlü yazılı ve sözlü bilgiler, ders araç-gereçleri, devlet arşivleri, eğitim müzeleri, bazı okullarda bulunan arşivler, özel kişilere ait belgeler ve kütüphaneler bu kaynaklardan bazılarını oluşturmaktadır. Türk eğitim tarihinin önemli kaynaklarından birisi de dergilerdir. Dergiler içinde buldukları zamanı canlı olarak aktarmaları, bilimsel alanda üretilen bilgilerin bilim kamuoyu ile paylaşılmasında önemli bir yere sahiptir. Geçmiş yıllarda yayın hayatına devam etmiş dergilerin ise ayrıca günümüze ışık tutma özellikleri de göz ardı edilmemelidir. Bu dergilerden birisi de Yeni Okul Dergisi'dir.

Yeni Okul Dergisi 1950 ve 1954 yılları arasında toplam üç ciltte otuzdört sayı olarak yayınlanmıştır. Pedagojik Yardımlaşma Kooperatifi tarafından çıkarılan dergide dönemin çok sayıda eğitimcinin yazı ve makalelerine yer verilmiştir. Yazı işleri müdürlüğünü Cumhuriyet dönemi ünlü eğitimcilerimizden H. Hüsnü Cırıtlı'nın yapmış olduğu dergide yer alan yazı ve makaleler günümüz eğitim anlayış ve uygulamalarına da ışık tutmaktadır. Yapılan bu araştırmada da dergide yayımlanan yazı ve makaleler eğitim sorunları açısından değerlendirilmiş, günümüz eğitim sorunlarına ışık tutması hedeflenmiştir. Dergide ele alınan sorunlar; eğitim programları ve öğretim geliştirme, öğretmen yetiştirme, eğitimin psikolojik temelleri, eğitimin sosyal temelleri, halk eğitimi, Türkçe öğretimi gibi başlıklar altında ele alınmıştır.

2. EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ

Dergide eğitim programları ve öğretimi ile ilgili olarak; çocuk ve çevre şartlarına uygun program geliştirme, 1949 ortaokul programı, ahlak dersinin programa konulup konulmaması, sınıf dışı eğitimsel çalışmalar, sınıfta grup

çalışmaları, eğitim alanındaki yeni metotlar ve eğitsel kol faaliyetleri ele alınan başlıca konuları oluşturmaktadır.

Aytuna (1950) çocuğa, çevreye ve yeni şartlara uygun program anlayışının henüz ortaokullarımızın öğretim gerçeğiyle bağdaşmadığını makalesinde bu durumun nedenleri hakkında bilgi vermektedir. Bu nedenlerden ilki öğretimde öğrencilerin şahsiyetleri ve gösterecekleri etkinlikler birer değer olarak ele alınmamasıdır. İkincisi öğrencilerin iradelerinin işletilememesi, bireysel olarak faaliyette bulunabilecekleri ortamların yaratılmamasıdır. Üçüncüsü öğrencilerin yeteneklerini geliştirecek yöntemlere başvurulmaması, dördüncüsü ise öğrenilen bilgilerle hayat arasında bağ kurulamamasıdır.

1949 programını makalesinde konu edinen bir başka kişi ise Reşat Tardu'dur. Tardu (1950) makalesinde 1949 programının olumlu anlamda önemli gelişmeleri bünyesinde barındırdığını dile getirmekte, yeni programın temel prensibinin çocuğa göre, çocuk için ilkesi olduğunu ifade etmektedir. Ona göre 1949 programı her dersin amaçlarını öğretimde göz önünde bulundurulacak esasları da oldukça iyi bir şekilde bir araya getirmiş bulunduğu için öğretmenlere de rehber olma özelliğini göstermektedir.

Eğitim programlarının önemli bir parçasını da ders dışı etkinlikler oluşturmaktadır. Koray (1950) makalesinde öğretimde sınıf dışı çalışmalar konusunu ele almaktadır. Ona göre son ortaokul programlarında getirilen Çarşamba öğleden sonra kültür derslerinin tatil edilerek inceleme gezileri gibi serbest çalışmalara ayrılması çok yerinde bir durum olsa da yeterli değildir. Koray bu düşüncesini Avrupa ülkelerinden örnekler vererek açıklamakta, imkân olması halinde Avrupa ülkelerinde olduğu gibi kültür dersleri öğleden önceye alınmalı, saat 13'ten sonrası ise müzik, resim, beden eğitimi ve iş gibi serbest zaman çalışmalarına ayrılmalıdır. Bu serbest çalışmalar ise çocukların ilgi ve yeteneklerine göre gerçekleşmelidir.

Ders dışı etkinliklerden birisi de sergilerdir. Barutçu (1950) makalesinde okul sergilerini ele almaktadır. Ona göre öğrencilerin hayatında önemli bir yere sahip olan sergiler, öğrencilerin başarılarını toplu bir şekilde görmek ve göstermek ihtiyacını karşılamaktadır. Her sergi geçen devrenin adeta bir bilançosu, kendisinden sonraki için ise hamle ihtiyacı doğurmakta, her sergi çevresini de büyük ölçüde etkilemektedir. Böylece öğrenci nasıl çalıştığını, ne derece başarı gösterdiğini, hangi işlerde geri kaldığını anlar, kendi başarılarını diğer arkadaşlarıyla kıyaslama imkânı bulur.

Türkyılmaz (1951a) sınıf etkinliklerinden grup çalışmaları hakkında bilgiler vermektedir. Ona göre bireyin değişen hayat şartlarına uyabilmesi için yeni okul anlayışına uygun biçimde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bunun için öğrencilerin yeteneklerine uygun ve demokratik bir ortamda yetişmesi gerekmektedir. Yani her birey kabiliyeti ölçüsünde hayattan payını almaktadır. Bunun için aynı ruh gelişmesinde ve zekâ durumunda olan ve

aynı sosyal olgunluğa sahip çocukların benzer gruplara konmaları ve bu gruplara uygun bir eğitim yaklaşımının verilmesi gerekmektedir.

Alagon (1953a) ilk ve ortaokullardaki eğitsel kol faaliyetlerinin yeni eğitim hareketlerinin etkisiyle ortaya çıktığını belirtmekte, fakat aradan geçen uzun zamana rağmen istenen başarının elde edilemediğini dile getirmektedir. Ona göre okul bir taraftan çocuğun zihni kabiliyetlerini, diğer yandan el becerilerini bir takım teorik ve uygulamalı derslerle geliştirirken iyi bir vatandaş, iyi bir insan olma vasfını ise eğitsel teşekküller kazandırmaktadır.

Ele alınan konulardan birisi de öğretimde metot meselesidir. Gemici (1953) makalesinde Türkiye’de eğitim anlayış ve uygulamalarında metot meselesini değerlendirmektedir. Bizde Cumhuriyetle beraber özellikle ilkokullarda başlayan yeni metot hareketlerini daha sonra bu alanda yayınların takip ettiğini söyleyen Gemici, bunların yeni metotları desteklediğini belirtmektedir. Ona göre artık Tanzimattan sonra eğitime yön veren Fransız anlayışı terkedilmiş, yerine başta Amerika olmak üzere İngiliz ve Alman sistemleri yerleşmeye başlamıştır. Bu durumun eğitim adına çok verimli sonuçlar verdiğini belirten Gemici, özellikle 1931 ve 1938 yılları arasında bu konuda çok sayıda eser kazandırıldığını belirtmektedir. Ona göre telif ve tercüme bu eserlerin büyük kısmı metot meselesi ile ilgili olup ortak özellikleri ise çocuğu merkeze almalarıdır. Gemici ilkokullarda meydana gelen bu metot konusunun 1950 sonrası ortaokullara da yansıdığını ifade etmektedir.

Dergide ele alınan konulardan birisi de ahlak öğretimidir. Kanad (1950), okullarımıza ahlak dersi konmalı mı, konmamalı mı sorusunu ele aldığı makalesinde II. Meşrutiyetten itibaren kademe kademe lise yıllarına kadar çıkarılan bu dersin niçin Cumhuriyet döneminde kaldırıldığı sorusuna cevap aramaktadır. O, bu soruya ahlaki gelişimin nasıl geliştiğini açıklayarak cevaplamaktadır. Ona göre değerler ergenlik dönemine kadar teorik olarak kavranmamaktadır. Kanad, buradaki kavramak terimini sadece anlamak manasında değil aynı zamanda benimsemek ve içselleştirmek anlamında da kullanmaktadır. Bu nedenle çocuklara ergenlik dönemine kadar ahlaki değerler hiçbir şekilde söz ve fikirle verilmemelidir. Kanad’a göre bu konuda ailelerde ve okulda yapılacak en önemli iş, iyi ve kötü davranışların uzun uzun muhakemesi yapılmadan sadece iyi alışkanlıklar kazanmaktır. Bu durum iyi bir şekilde sağlandıktan sonra prensipler konusu ele alınabilir.

3. TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Dergide Türkçe öğretimi ile ilgili makalelerde; çocuklara kelime öğretimi, çocuklarda okuma alışkanlığı geliştirmek için yapılması gerekenler, çocuklar için basılan eserler, yazı öğretimi, kültür ve dil ile ilgili konulara yer verilmiştir.

Demiray (1950) makalesinde çocuklara kelime kazandırılması sorununu ele almaktadır. Ona göre bir dilin açıklık, duruluk, tabiiyet gibi bir takım bariz özellikleri vardır ki çocuklar bunları öğrenmek zorundadır. Ona göre çocuklar önemli eserleri okumadan önce gerçek anadilini, çevresinde konuşulan dili öğrenmelidir. Böyle bir dil ise konuşularak öğrenilir ve okumadan ziyade konuşmanın etkisi altında gelişir. Demiray, çocukların kelime hazinelerini ilgilendiren bazı eksiklikler olduğunu belirtmekte bunları da üç madde ile açıklamaktadır. Bunlardan birincisi ilkokula gelen çocukların birçok kavramı ifade edebilecekleri kelimelerin eksikliğidir. İyi bir sosyal çevreden gelen çocuklarda bu eksiklikler daha azdır. İkincisi her yaş ve seviyedeki çocuklarda müphem ve vuzuhsuz kelime vardır. Örneğin adet ile âdet, grup ve gurup gibi kelimeler birbirine karıştırılmaktadır. Üçüncüsü ise arkadaşlar arasındaki farklar sınırlandırılmış değildir. Demiray, okulun bu eksiklikleri nasıl giderip çocuğun kelime hazinesini geliştirebileceği sorusuna bunun okuma yolu ile tamamlanabileceği akla gelse de konuşma dilinin edebi dille geliştirilmesinin doğru olmadığını ileri sürmelerinde olduğunu ifade ederek cevap vermektedir. Onlara göre konuşulan dil ile edebi dil arasında çok bariz farklılıklar vardır. Demiray makalesinde, çocuklara etkin metotla kelime öğretmek için konuşularak, hareketle, okuma yoluyla ve serbest çalışmalarla neler yapılabileceğini örneklerle açıklamaktadır.

Dergide Türkçe öğretimi ile ilgili ele alınan konulardan birisi de okuma alışkanlığı ve okunacak eserlerle ilgilidir. Göktan (1952) okuma alışkanlığının insanın günlük yaşamındaki yeri ve önemi hakkında bilgiler verdikten sonra, çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak için nelerin yapılması gerektiği konusunda bazı öneriler getirmektedir. Öncelikle çocuklara okuma hazzını tattırmak, okumaktan zevk almalarını sağlamak gerekir ki seçilen metinlerin çocukların düzeylerine uygun, ilgi ve ihtiyaçlarına göre olması gerekir. İkincisi ise çocukların karşılaşmış oldukları bir sorunu kendilerinin araştırıp bir yazı veya kitabı okumaları sağlanmalıdır. Ona göre çocukların hoşlanacakları hikaye ve masalları evlerine verip okumaları sağlanarak da okuma alışkanlığı geliştirilebilir. Göktan tarih, coğrafya gibi ders kitaplarının evde okutulmasının ise okuma alışkanlığına bir faydası olmadığı dile getirmektedir. Göktan'a göre öğretmenlerin öğrencilerine evlerinde küçük kütüphaneler kurmalarını sağlayarak da okuma alışkanlığı kazandırabilmektedir. Ayrıca öğretmenin okuma alışkanlığı konusunda öğrencilere örnek olması gerekmektedir.

Oğuz (1952b) ise okunacak eserler konusuna değinmektedir. Ona göre bir milletin sosyal ve kültürel seviyesinin göstergelerinden birisi de her alanda neşriyat çokluğudur. Ona göre sadece ders kitaplarının kullanıldığı eğitim-öğretimde öğrenciler genel kültür bakımından yavan kalmakta, yaratıcı fikir ortaya koyamamaktadırlar. Ona göre Türkçe derslerinin en önemli amaçlarından birisinin öğrencilere kitap sevgisi, okuma sevgisinin

kazandırılması olmasına rağmen çocuk psikolojisine uygun, onun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek eser bulmak çok zordur. Ayrıca ona göre okullarda zengin bir kütüphane de bulunmamaktadır. Piyasadaki masal kitapların eğitsel açıdan son derece yetersiz olduğunu belirten Oğuz, kitaplardaki dev, cin, peri gibi kelimelerin de çocukları olumsuz etkilediğini belirtmektedir.

Dergide okuma yanında ele alınan sorunlardan birisi de yazı sorunudur. Yada (1951), çocukların güzel yazı yazamama nedenlerini ele aldığı makalesinde bu sorunun ortadan kaldırılmasının yollarını tartışmaktadır. Ona göre okullarda güzel yazı yazmanın gelişmeyişinin hatta gerilemesinin nedenlerinden birisi yazmayı sağlayan el kaslarının iyi bir hazırlık döneminden geçirilemeyişidir. Pedagojik bir temele bağlanmış bir yazı dersi, bütün vücudun planlı bir şekilde hazırlanması, uygulanması, el kaslarının alıştırılması ve geliştirilmesi ile başlamaktadır. Yada, sakın bir vücuda bağlı zayıf, gevşek ve yumuşak bir kol, el ve parmaklar her türlü yazı kültürünün ilk şartı olarak değerlendirmektedir. Vücut ve parmakları yeterince hazır olmayan bir öğrencide yazı kültürünün gelişmesi zordur. Bunun için el çalışmalarının yapılması önemlidir. Ona göre yazı bozukluğunu gidermek ve yazı derslerinde başarılı olabilmek için iki sorunun cevap bulması önemlidir. Bunlardan birincisi çocukların el kaslarının gelişiminin sağlanması, ikincisi ise ilkyazı derslerinde çalışma tekniğinin nasıl geliştirileceği ile ilgilidir.

Hilmi Ziya Ülken (1952), bir kültür hazinesi olarak dil konusunu makalesinde konu edinmiştir. Ona göre geleneğin, örfün, adetlerin hazinesi olan dil aynı zamanda sürekli bir yaratılış halindeki kültürün de hazinesidir. Bütün bu değerler onunla ifade edilir, orada toplanır, millet onunla devam eder. Dil konusundaki tartışmaların ikiye ayrıldığını belirten Ülken, bunları dili kendi haline bırakmak isteyenler ve gelişmesine yardım etmek isteyenler olarak ifade etmektedir. Ona göre uzak ve yakın tarihimizdeki misaller, dilin sadeleşmesi yolunda atılan tüm adımların kendiliğinden olmadığını göstermektedir. Dil kendi haline bırakılırsa ne düzelmekte ne de sadeleşmektedir. Hatta dilde bulanıklığa sebep olan yabancı kelime hücumları da kendiliğinden olmamıştır. Bilim dili konusundaki düşüncelerini aktaran Ülken, bilim dilinin sistemli karışmalarla düzelmesinde takip edilecek yolları şöyle ifade etmektedir: a. Bilim dilini mümkün olduğu kadar sadeleştirmek, halk ve aydın arasındaki duvarı yıkmak, Farklı ihtisas dallarında ana dille karşılaşılması mümkün olmayan kelimeleri bütün milletlerin örneklerinden ayrılmayarak yabancı dilden almak, c. Batı medeniyetine girişimiz Rumca ile başladığı, İtalyanca ve Fransızca kanallarından geçtiği için tarihimizde dile mal ettiğimiz kelimelerin şeklini bozmamak, d. Bundan sonra almak zorunda olduğumuz kelimelerin Latince kökünden olmasına dikkat etmek.

4. EĞİTİMİN SOSYAL TEMELLERİ

Dergide eğitimin sosyal temelleri ile ilgili makalelerde eğitim ve değişme, eğitim sorunlarından ilköğretim sorunu, köy eğitimi sorunu, ilköğretim alanında beklenen gelişme ve öneriler, köy okullarında devam sorunu, halk eğitimi sorunu, eğitim sorunlarından birleştirilmiş sınıflarda öğretim sorunu, köy enstitüleri, ortaöğretim alanında yaşanan sorunlar, Türk eğitim sistemindeki yapısal sorunlar, demokrasi eğitimi sorunu gibi konulara değinilmiştir.

“Yeni okul” teriminin eğitim ve öğretim alanındaki reform hareketlerini bütünüyle ifade eden bir olduğunu belirten Durlu (1950), iş okulu, faal okul, içtimai okul gibi kavramların yeni okulun tekniğini, metodunu ve ana ilkelerini özetleyen kelimeler olduğunu dile getirmektedir. Ona göre bunların birleştikleri nokta “gerçek hayat” tır. Buna göre okullarımızda da konuları soyut bilgilerle değil gerçek yaşamdan örneklerle, deneylerle işlemek daha önemli hale gelmektedir. Durlu, yeni okul anlayışının ülkemizde uygulanması konusunda bazı eğitim sorunlarına işaret etmektedir. Bunlar kalabalık sınıflar, birleştirilmiş sınıflardaki program ve zaman sorunları, kalabalık öğretmen topluluğuna etkin bir teftiş tekniğinin sağlanamaması, öğretmenlerin çok sayıda sorunları bunlardan bazılarıdır. Bunlar yeni okulu gerçekleştirme yolunda mutlaka çözülmesi gereken sorunlardandır.

Okulöncesi eğitim sorunu dergide yer verilen eğitim sorunları arasındadır. Türkiye’de okulöncesi eğitim sorununu ele alan Gediklioğlu (1951a), konuya ilişkin ülkemizin batının çok gerisinde kaldığını belirtmektedir. Bu konuda alınabilecek tedbirleri belli başlıklar altında inceleyen Gediklioğlu, bu tedbirleri; kanun ve yönetmelik bakımından, öğretmen yetiştirme bakımından, okul binaları ve bahçeleri bakımından, anaokullarında eğitim araçları bakımından değerlendirmiştir. Ayrıca özel anaokullarının sayısını arttırmak için de devletin vergi vb. özendirici teşvik çalışmalarının sayısını arttırması gerekmektedir. Gediklioğlu (1952b) başka bir makalesinde de okulöncesi eğitimle ilgili önemli bir konuyu gündeme taşımıştır. Ona göre okulöncesi eğitimin ülkede geliştirilmesi için sadece yönetmelik ve programlar ile öğretmen yetiştirme hatta kolay ve ucuz malzeme temini yeteli olmamaktadır. Bunlar kadar hatta daha da önemlisi, okulöncesi eğitimin gerekliliğine ve önemine inanmak, bunların gerektirdiği fedakârlığı ve gayreti göstermek gerekmektedir.

Göktan’a (1951a) göre eğitim sorunlarının en başta gelenlerinden birisi de ilköğretim sorunudur. Nüfusun dağılışına bakıldığında bizde ilköğretim sorununun köye eğitim sorunu olarak ele alınması gerektiğini belirten Göktan, köy eğitimi sorununu belli açılardan değerlendirmiştir. Her şeyden önce çok sayıda köy okuldan yoksundur. Ayrıca çok sayıda öğretmene de ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun yanında köy okullarında uygulanan eğitim programlarında da önemli eksiklikler vardır. Köylerde

uygulanan programlarda köy şartları dikkate alınmamıştır. Oysa Gökten (1951b) bir başka makalesinde köy ve şehrin ayrı varlıklar olduğunu, köyün sosyal, ekonomik ve idari hayatı, köylünün aile ve iş hayatıyla yaşama tarzları ve ihtiyaçları şehir ve şehirliden farklı olduğu için köye uygun eğitim programlarının hazırlanmasının gereğine işaret etmektedir. Devamsızlığın önemli sorun olarak görüldüğü köy okullarında öğretmenler çok sayıda öğrenciye birleştirmiş sınıf okutmak zorundadır. Ayrıca köy eğitiminden sonra üst eğitim kurumlarına devam edemeyecek köy gençleri de ihmal edilmektedir. Gediklioğlu (1952a) köy eğitimi ile ilgili olarak son döneme kadar yapılanın daha çok öğretmen yetiştirme, program ve okul binaları üzerinde durulduğunu belirtmektedir. Oysa ona göre program, öğretmen ve okul binası sağlamakla eğitim işi tamamlanamamaktadır. Okulun kurulduğu andan itibaren yapılan olumlu işler, köyde meydana getirilen değişiklikler, mezunlardan ileri eğitime devam eden ve etmeyenlerin tuttukları işler ve başarı durumları da etüt ve istatistik konusu yapılmalıdır.

Oğuz (1952a) ilköğretim konusunu ele aldığı makalesinde ilköğretim davasının yüzde yüz gerçekleşmediğini dile getirmektedir. Ona göre en büyük hedeflerimizden birisi olan ilköğretimin yüzde yüz gerçekleşmesi halinde ise 5 sınıflı ilköğretime yeni bir yön vermek gerekmektedir. Gelişmiş batı ülkelerinde ilköğretimin sekiz yıla çıkarıldığını belirten Oğuz, buralarda sadece kuru bilgiler verilmediğini hayatta gerekli olan bilgi ve beceriler için de çalışmalar yapıldığını, üst eğitim kurumlarına devam edecek öğrenciler için ise temel hazırlığın bu kurumlarda yapıldığını belirtmektedir. O halde ona göre bizde öğretmenlerimizi yeni öğretim yöntemlerine göre yetiştirmeli, sınıf mevcutlarını azaltmalı, okulun laboratuvar ve araç gereçlerle donatılmasını sağlamalı, çok amaçlı salonların yapılmasına imkân vermeliyiz.

Köy okullarında önemli sorunlardan birisi de devam sorunudur. Sunar (1952) müfettişlik görevinde bulunduğu dönemlerdeki gözlemlerinden hareketle okula devamsızlığın beraberinde getireceği olumsuzluklar hakkında bilgiler vermektedir. Okula devam eden öğrencilerin eğitimden tam olarak faydalandığını belirten Sunar, devam sorunun olması halinde de sınıfta kalma veya okuldan ayrılma gibi durumların ortaya çıktığını belirtmektedir. Sınıfta kalma durumlarında köy dersliğinin küçük olmasından dolayı öğrenci sayısında önemli artışlar meydana gelmektedir. Ona göre sınıfların aşırı kalabalık hale gelmesi köy okullarında verim sorununu ortaya çıkarmaktadır. Sunar makalesinde köyün özellikleri, köy halkının okula ilgi göstermemesinin nedenlerini ayrıntılı olarak ele almış, köy halkının okula ilgi göstermemesini, öğretmenden kaynaklanan, programdan kaynaklanan ve okul çevresinden kaynaklanan nedenler olarak üçe ayırmıştır. İlkokul yönetmeliği ve programının tam gün esasına göre düzenlenmesi ve beş sınıfın bir arada okutulması programdan, öğretmenin sürgün olarak köye gelmesi, yeni mezun olması, bekar olması ise

öğretmenden, düşünce geriliği ve köyün iş durumu ise okul çevresinden kaynaklanan nedenlere örnek olarak verilmiştir.

Yelaldı (1952) ise köy okullarında başka bir soruna, birleştirilmiş sınıflarda öğretim problemini ele almıştır. Ona göre ülkemizde Milli Eğitim meselesinin çözülmesi demek köy ve köy ve köy okullarının sorunlarının çözülmesi anlamına gelmektedir. Köy okullarının sorunlarının çözülmesi ise birleştirilmiş sınıflarda öğretim meselesi ile yakından ilgilidir. Amerika'da da 30 bin köy okulunun da birleştirilmiş sınıf esasına göre tek öğretmen tarafından idare edildiğini belirten Yelaldı, Amerika'da okulların durumu ve öğretmen yetiştirme anlayışının bizden farklı olduğunu belirtmektedir. Ona göre birleştirilmiş sınıflarda öğretimin tarih, coğrafya ya da herhangi bir dersi öğretme işi olmayıp, birleştirilmiş sınıflarda öğretimle ilgili mutlaka öğretmen yetiştiren kurumlarda derslerin bulunması gerekmektedir.

Köni (1952) ise köye uygun öğretmen yetiştirmede köy enstitülerinin yeri ve önemine değinmektedir. "Hem öğretmen okulları hem de köy enstitüleri öğretmen yetiştirmek üzere kurulmuşsa iki ayrı kuruma ne gerek var." yaklaşımı hatalı olduğunu söyleyen Köni, köy enstitülerinin bozulması söz konusu olsaydı bunun için en uygun zamanının 1945 ve 1946 yılları olduğunu belirtmektedir. Çünkü o tarihlerde bu kurumun gidişinden ve mezunlarından çok şikâyet vardır. Ona göre genellikle şehirlerde kurulan ve öğrencilerinin büyük çoğunluğunu şehir çocuklarının oluşturduğu öğretmen okullarında lise derecesinde genel bilgi ve mesleki eğitim verilmekte olup bu okulların mezunlarıyla köy eğitimi sorununu çözmek hayalcilikten başka bir şey değildir. Köyde görev yapacak öğretmen köy şartlarını bilen, buraya uyum sağlayabilecek, köye her bakımdan katkı sağlayabilecek öğretmenlerden oluşmalıydı.

Alagon (1953b), ilköğretim konusu başta gelen davamız olsa da bu durumun ortaöğrenimin sorunsuz olduğu anlamına gelmediğini belirtmektedir. Öğretmenlerin ilköğretim kademesinde görev yapan öğretmenler kadar plana önem vermemeleri, derslerinde ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapmadıkları, ortaokul ve lisede sınıfta kalan ya da okul dışı bırakılan çok sayıda öğretmen olması başta gelen sorunlar arasında bulunmaktadır. Ona göre ilköğretim kadar önemli olan ortaöğretim kademesine ilişkin bu sorunların çok acil çözüm bulunması gerekmektedir.

Cırtlı (1950) makalesinde "eğitimde hürriyet" konusunu ele aldığı makalesinde eğitim sistemimizin eksiklikleri konusunda bilgiler vermektedir. Ona göre eğitimde hürriyet düzenine aykırı usullerin başında hiç şüphe yok ki mecburi hizmet usulü gelmektedir. Demokratik topluluklarda devletin bireylerin hayatının tümüne ya da bir kısmına el koyması kabul edilmez bir şeydir. Eğitimde hürriyet nizamına aykırı usullerden bir diğeri de kapalı okul sistemidir. Öğrenci şu veya bu sebeple öğretmen okuluna girer, ondan sonra pek dar öğrenim yolu olan eğitim enstitülerini hesaba katmayarak hayata atılmaya, öğretimini tamamlamaya

mecburdur. Eğitimde hürriyet nizamına aykırı usullerinden biri de okul sistemleri arasında eşitliğin bulunmamasıdır. Cırtlı'ya göre öğrenim nasıl ilkokulda bir noktadan başlıyor ve bütün çocuklar öğrenim hayatına tek kapıdan giriyorlarsa ilkokuldan sonra tuttıkları yol ne olursa olsun yükseköğretimde gene bir noktada birleşmeli ve aynı kapıdan hayata atılmalıdır. Bu arada bir yoldan diğerine atılmanın mümkün olması gerekir.

Demokratik hayatın en önemli gerekliliklerinden birisinin de milleti oluşturan halkın ileri kültür ve medeniyet seviyesine yükseltilmesi olduğunu belirten Gediklioğlu (1951b), bu yolda olumlu sonuçlara ulaşmanın tek yolunun okul olmadığını ifade etmektedir. Demokratik hayatta bireylerin üzerlerine düşen görevleri bireylerin layığıyla yerine getirebilmesi için her yaşta her yerde öğrenmeye ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Oysa bütün çocuklara sadece okullarda vatandaş eğitimi çok zordur. Gediklioğlu'na göre halk eğitimi bu nedenle çok önemlidir. Savranoğlu'da (1952) Gediklioğlu gibi halk eğitiminin sadece okullarda sağlanamayacağını belirtmektedir. Halk eğitiminin halkın bilgi, görgü ve karakter eğitimi olarak anlamamız gerektiğini belirten Savranoğlu, halkın bilgi, görgü ve karakter eğitimine tesir eden en temel kurumun okul olmasına rağmen artık okulun tek başına bu sorumluluğu yerine getiremediğini belirtmektedir. Bu konuda örnek de veren Savranoğlu, nüfusun %80'ini oluşturan köylerde tek öğretmenli ve beş sınıflı kalabalık sınıflarda halk eğitiminin verilmesinin çok zor olduğunu belirtmektedir.

Cırtlı (1951), demokrasi eğitimi sorununu ele aldığı makalesinde sorunun sadece okullara çözüleceğine inanmanın eksik olduğunu dile getirmektedir. Ona göre toplumu sadece okul kanalıyla değiştirmeye çalışmak ülkede eğitim-öğretim işini tek cepheyle ele almak demektir. Demokrasi eğitiminin ana kucağından itibaren başlaması gerektiğini belirten Cırtlı, çocuk sahibi olan anne ve babaların kendi manevi hayat ölçülerini bir kenara atarak artık çocukların ölçülerini kullanmaya başlamaları gerektiğini belirtmektedir. Çocuklara kendileri ile ilgili kararlarda onlara söz hakkı verilmeli, onların düşüncelerine değer verildiği her fırsatta gösterilmelidir. Ona göre demokrasi mevcut sosyal kurumlar arasında tabiata en yakın olanıdır. Ana kucağındaki bebeğin bile haksız, sert müdahaleler karşısında feryat etmesi, büyüdükçe isyankâr bir çocuk olması, ana-babasına karşı bir yandan onların arzularına uyararak itaat görünürken zaman zaman da öğ alırcasına hareket etmesi bu insanın bir bakıma demokrat doğması demektir. Alpan (1953) ise en önemli görevinin öğrencilerinin potansiyellerini en iyi şekilde geliştirmesi olarak ifade ettiği okulun aynı zaman da bir kültür işi olan demokrasi konusunda iki amaç ve yok takip etmek zorunda olduğunu belirtmektedir. Bunlardan birincisi demokrasi yoluyla eğitim-öğretim, ikincisi ise eğitim-öğretim yolu ile demokrasidir. Bunların birbirinden ayrılmayacağını dile getiren Alpan'a göre bunun temel nedeni demokrasinin ana kucağından başlaması ve ancak yaşatılmasıyla da kökleşmesindedir.

Cırtlı (1954) da demokrasi eğitiminin erken bir yaşta başlaması gerektiğini belirtmekte, ilkokulların sanılanın aksine sadece okuma yazma öğretmek değil bireylerin demokratik hayata hazırlanması konusunda da önemli görevler üstlendiğini dile getirmektedir. Fakat Ülkümen (1953c), çocukların ve gençlerin demokrat olarak yetiştirilemediğini dile getirmektedir. Ona göre demokrat bireyler yetiştirmek için üç büyük güç olan aile, okul ve toplum işbirliği içinde çalışmalıdır.

5. EĞİTİMİN PSİKOLOJİK TEMELLERİ

Eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili makalelerde meslek seçiminin psikolojik ve pedagojik açıdan değerlendirilmesi, meslek seçimi konusunda yaşanan olumsuzluklar, meslek seçiminde rol oynayan etkenler, çocuklarda psikolojik gelişim evreleri, okullarda psikoloji öğretimi ve sorunları, çocuklara bazı konularda alışkanlıklar kazandırmak için psikolojinin katkısı, yabancı dil öğretiminin hangi yaşta başlanması gerektiği, çocuklara güven duyulmasının yeri ve önemi, intibaksız çocuklar gibi konulara yer verilmiştir.

Gürsel (1950) meslek seçimi sorununu psikoloji ve pedagojinin elde ettiği veriler ışığında değerlendirmektedir. Ona göre her mesleğe gerekli olan şeyler, ancak o meslekte çalışacak kişilerin olgunlukları ölçüsünde faydalıdır. Meslek mensuplarının olgunlukları denilince anlaşılması gereken şey mesleki bilgi ile kazanılacak seviyeden önce bu bilgileri kazanabilme kabiliyetidir. Gürsel bu konuda bireyin yapısının meslek seçiminde çok önemli olduğunu belirtmektedir.

Meslek eğitimle ilgili makalesi bulunan diğer eğitimcimiz de Enç ve Gürsel'dir. Enç (1950), makalesinde çocukların meslek seçimi konusunda zorlanmalarının gerektiğini dile getirmektedir. Oysa daha ilkokul yıllarında bile birçok ana baba çocuklarını meslek seçme konusunda zorlamaktadır. Enç'e göre meslek seçimi konusunda yapılan bu baskılar öğretim sürecinde ciddi sorunlar ortaya çıkarmakta, çocuğun okula karşı olumsuz tutum geliştirmesine neden olmaktadır. O, bu konuyu Eğitsel Danışma Bürosu tarafından incelenen iki vakayla örneklendirmektedir. Gürsel (1951) ise meslek seçiminde üç unsurun rol oynadığını ifade etmektedir. Bunlar; tesadüf, örf ve adetler ile sosyal çevredir. Ona göre sosyal çevre tekniğin temeli ve teknisyenin hayat çevresi olarak görülmelidir. Bu nedenle sosyal çevrenin milli, tarihi, ahlaki, hukuki, felsefi hiçbir özelliği gözden kaçırılmamalıdır. Böylece gerek ferdi, gerekse onun mesleki benliğinin teşekkülüne yarayan tekniği yahut teknikleri sosyal varlık esasına göre ve en doğru manada anlamış oluruz. Fertlerin belirli bir milli cemiyetin, milli bir tarihin mahsulü olduğu unutulmamalıdır. Aksi halde ne tek başına yetenek, ne birey ve ne de teknik tek başına bir şey ifade etmiyor.

Dergide ele alınan konulardan birisi de çocukların psikolojik gelişim evreleri ve bunların bilinmesinin önemi ile ilgilidir. Barutçuoğlu (1951), H.

Wallon'un makalesinden yapmış olduğu çeviri makalede çocukların psikolojik gelişim evrelerini incelemektedir. Ona göre Rousseau'dan itibaren yapılan incelemelerde çocukluk döneminin gençlik döneminden farklı özelliklere sahip olduğu fikri kabul görmüştür. Yirminci yüzyıldan itibaren çocuk üzerinde değişik metotlarla incelemeler yapıldıysa da bu konuda en yararlı metot çocuğun doğuşundan gençliğe kadar adım adım takibine olanak veren metottur. Barutçuoğlu makalesinde çocukların psikolojik gelişim evrelerini yedi aşamada ele almış, özellikleri hakkında bilgiler vermiştir. Öncül (1951) ise çocukların psikolojik gelişimlerinin bilinmesi ve önemi hakkında bilgi vermektedir. Ona göre psikoloji, çocuk hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Psikoloji öğretmene, küçük olsun büyük olsun insanların birbirine benzemedikleri, insanlar arasında benzerlikten ziyade farklılıklar olduğu gerçeğini hatırlatmaktadır. Bu farklılıklar fiziksel olduğu kadar zekâ, özel yetenek, kişilik ve bilişsel özellikler olarak da dikkat çekmektedir. Köni (1951) ve Kanad (1953) ise liselerde, öğretmen okullarında psikolojinin derme çatma bilgilerle okutulduğunu, bunun da psikoloji öğretmeni yetiştirme tarzından kaynaklandığını dile getirmektedir. Bunun yanında üniversitelerde psikoloji öğretilmemektedir.

Binbaşoğlu (1954) ise çocuğun psikolojisinin okulda dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir. O, bu konuyu üç açıdan ele almıştır. Bunlardan birincisi eğitim-öğretim sürecinde çocuğun dikkate alınması, ikincisi, okul araç-gereçlerini çocuklara göre hazırlanması ve üçüncüsü ise sınıf içindeki öğretim ortamının çocuğa uygun hale getirilmesidir.

Ele alınan konulardan birisi de çocukların iyi olan durumlara alıştırılmasıdır. Öz (1954), Türk çocuklarının nelere alıştırılması gerektiği konusunu ele aldığı makalesinde psikolojinin önemine değinmiştir. Ona göre ilkokul programı ve yönetmeliği çocukların ne için ve nasıl yetiştirileceği hakkında ilkeler getirmiştir. Fakat Öz'e göre her şeye rağmen alışkanlık sağlamak bilgi vermeye göre daha zordur. Alışkanlıkları sağlamak için ise Öz, psikolojinin verilerinden yararlanılması gerektiğini ifade etmektedir.

Dergide öğrenme psikolojisi ile ilgili makalelerde bulunmaktadır. Bunlardan birisi de yabancı dil öğretim ile ilgilidir. Gatenberg (1951) makalesinde ilkokullarda yabancı dil öğretilmeli mi sorusunun cevabını aramaktadır. Farklı araştırma sonuçlarından hareket eden Gatenberg, yabancı dil öğrenmeye mümkün olduğu kadar erken yaştan başlamak gerektiğini belirtmekte, bunun da on yaşını geçmemesi gerektiğini ifade etmektedir. Alpan (1951) ise yabancı dil öğrenmenin faydalarını konun edindiği makalesinde öğrencilere yabancı dil öğretilmediğini, bunun için idari ve pedagojik tedbirlerin alınmasının zorunlu hale geldiğini belirtmektedir. Pedagojik tedbirlerden birisi yabancı dil derslerinin ilkokul döneminde başlamasıdır.

Aslan (1952) çocuklara güven duyulması konusunu ele aldığı makalesinde onlara itimat edilmemesinin veya edilmesinin getireceği

sonuçlar hakkında bilgiler vermektedir. Ona göre korkak, kararsız insanlar yetiştirmek istemiyorsak onlara güven duymamız gerektiğini belirtmektedir. O, bu konuda yapılması gerekenlere örnekler de vermektedir.

Başkaya (1954) ise intibaksız çocuklar sorununu ele almış, intibak probleminin sebepleri ve yapılması gerekenlerle ilgili bilgiler vermiştir. Bu konuda her öğrencinin zekâ ve yetenek bakımından tanınması ve beraberinde de onların ilgi ve ihtiyaçlarının bilinmesi ve bunların bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir.

6. ÖĞRETMEN YETİŞTİRME

Dergide öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak öğretmenlerin yükseköğrenim görme hakkı, köy öğretmenin nitelikleri, Amerika'da öğretmenlik mesleği, öğretmen yetiştiren kurumlarda görülen değişimler, öğretmenlerin sahip olması gereken haklar, teftiş ve ölçme değerlendirme gibi konulara değinilmiştir.

Türkyılmaz (1951b), ilkokul öğretmenlerinin yükseköğrenim yapmak hak ve imkânlarını ele aldığı makalesinde mesleğinde ilerlemek isteyen ilkokul öğretmenlerine bu imkânın sağlanması ve yükseköğrenim yapma hakkının tanınmasının demokratik düzenin bir gereği olduğunu belirtmektedir. İlkokul öğretmenleri için yükseköğrenim imkânının sadece eğitim enstitüleriyle sınırlandırıldığını belirten Türkyılmaz, bu konuda gelişmiş ülkelerde çok sayıda tedbirin alındığını dile getirmektedir.

Dergide eğitimin başarısının öğretmen niteliğiyle yakından ilgili olduğu belirtilmektedir. İlköğretim davasının kazanılmasının en önemli meselesinin iyi öğretmenlerin yetiştirilmesine bağlı olduğunu belirten Göktaş (1951c), bu şartın sadece köy okullarını nicelik ve nitelik açısından verimli kılabilmek için değil, aynı zamanda okulu bitirdikten sonra daha yüksek dereceli okullara gitmeyerek köylerinde kalan gençlerle ilgilenmek için de gerekli olduğunu ifade etmektedir. Ona göre köy okullarında öğrencilerin iyi yetiştirilememesinin nedenlerinden olan devamsızlık, okul binasının elverişsizliği, ders araçlarının azlığı gibi sebepler de ancak iyi öğretmenlerle engellenebileceklerdir. Fakat Özsun (1951b) nitelikli öğretmen yetiştirilemediği gibi üniversiteden fen ve edebiyat fakültelerinden önce ücretle çalıştırılıp daha sonra daimi kadroya geçirilen öğretmenlerle mesleğe zarar verildiğini belirtmektedir.

Ülkümen (1953a) Amerika'da öğretmen yetiştirme hakkında bilgiler vermektedir. Ülkümen, iyi bir eğitimde program mı, okul mu, şartlar ve imkânlar mı ya da öğretmenin mi daha önemli olduğu sorusuna bunlardan bir ya da bir kaçının tek başına yeterli olmadığını, birlikte düşünülmesi gerektiğini belirtmektedir. Ona göre Amerika'da iyi bir eğitim için imkânlar, program, öğretmen ve okul gibi faktörler birlikte düşünülmektedir. Nitelikli öğretmen yetiştirmenin iki yönü olduğunu belirten Ülkümen, bunlardan birincisinin öğretmen yetiştiren müesseselerde öğretmen yetiştirme ve

ikincisinin ise işbaşında yetiştirilip geliştirilmesi olduğunu belirtmektedir. Ülkümen makalesinde Amerika'da ortaokul ve ilkokullara öğretmen yetiştiren kurumlar ve programları hakkında da geniş bilgiler vermektedir.

Ülkümen (1953b) öğretmenlerin meslek içinde yetiştirilmesinin amaçları ve öğretmen yetiştirme sistemindeki yeri ile ilgili makalesinde öğretmenlerin meslek içinde yetiştirilmesinin amaçları ve yöntemleri hakkında bilgiler vermektedir. Ona göre öğretmenleri genel, mesleki ve kültürel bakımdan canlı tutmak ve geliştirmek, değişiklikler ve yenilikler hakkında öğretmenlere bilgi vermek, okulları daha verimli kılmak, öğretmenlerin meslek içinde değerlendirmelerini sağlamak ve yaptıkları özel çalışmalarla olumlu sonuçlar alan öğretmenlerin çalışmalarından diğer öğretmenlerin de faydalanmasını sağlamak öğretmeni iş başında yetiştirmenin belli başlı amaçları arasında yer almaktadır. Türkyılmaz (1953) ise öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmesinde müfettişlerin rolü ile ilgili makalesinde öğretmenlerin mesleklerinde gelişmeleri, yenilikleri takip etmeleri için işbaşında eğitim konusunun çok önemli olduğunu belirtmektedir.

Cırtılı (1952; 1953), makalesinde liselerin yedi yıla çıkarılması karşısında öğretmen okullarının bir yıl geriye düşmesini ve beraberinde gelen sorunları değerlendirmiştir. Bunun yanında öğretmen okullarının yeni programını da değerlendirmiştir.

Göktan (1954), bireyin topluma kazandırılmasında, iyi alışkanlıklarla donatılmasında önemli görevler yerine getirdiğini belirttiği öğretmenlerin bazı ayrıcalıklara sahip olmaları gerektiğini belirtmektedir. O, bunlara öğretmenin üç hürriyeti demektedir. Bunlardan birincisi, öğretmenin görevi dolayısıyla insan olması yanında onurunun da güven altına alınması gerekmektedir. İkincisi, öğretmenin baskılardan uzak bir şekilde görevini yerine getirebilme hakkıdır. Üçüncüsü ise ekonomik açıdan rahat yaşayabilmesidir.

Dergide öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme açısından yetersiz olduklarına da değinilmektedir. Özsun (1951a) okullarda yapılan sınavların genellikle subjektif metotlarla yapıldığını belirtmekte, konuya ilişkin Milli Eğitim Şuralarında önemli kararlar alınmasına rağmen uygulamadığını belirtmektedir. Ona göre daha ziyade sınavı yapanların kültür, düşünüş ve görüş seviyelerini gösteren sorular öğrencilerin gerçek bilgilerini ölçmemektedir. Özsun sınav konusunun okul çalışmaları, sınıf usulü, ders kitapları, öğretmen sınav yönetmeliklerini yapan ve sistemi kuranların görüş ve anlayışları, müfredat programları ile okul ve eğitim yönetiminin zihniyetiyle yakından ilgili görünmektedir. Ona göre bütün bu sorunlar Milli Eğitim Bakanlığı'nın oluşturacağı tarafsız bir heyetle çözülebilir. Ayrıca Özsun, sınav usul ve esaslarını tespit edecek, yürütecek, araştırma yapacak daimi bürolara ihtiyaç vardır.

Dergide öğretmenlerin başarısında etkili olan müfettişlerle ilgili makale de bulunmaktadır. Özerdem (1952), Miss Kate V. Wofford'un Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Pedagoji Bölümü'nde "müfettiş nasıl yetiştirilmeli" konulu vermiş olduğu konferanstan hareketle yazmış olduğu makalesinde Pedagoji Bölümü'nden mezun olan müfettişlerin yetiştirici müfettiş ile idari iş ve tahkikat müfettişi olmak üzere iki şekilde çalışabildiklerini söylemektedir. Müfettişlerin yetiştiriciliği nasıl olmalıdır sorusuna ise Özerdem, yetiştirici müfettişin iki türlü fonksiyonu olmalıdır şeklinde cevaplamaktadır. Bunlardan birincisinde müfettiş, öğrenciyi daha iyi yetiştirmek için teknik kültür, aileyi okul anlayışına ve müşterek mesaiye sokabilmek için eğitim bilgisi ve pratiğini öğretmene kazandırmak, ikincisi ise öğretmene, aileye, öğrenciye ve okul yönetimine birlikte çalışma ce cemaat şuurunu vermektir. Müfettişler ise yetiştirilme sürecinde; psikoloji, pedagoji, eğitim sosyolojisi, ile genel ve özel öğretim metotları, tanınmış psikoloji okullar ve ünlü pedagoglar, kişilerarası ilişkileri geliştirme metotları, tahkikat ve idari işler teftişi ile serbest lisan kursları derslerini almalıdırlar.

7. SONUÇ

Yeni Okul Dergisi 1950 ve 1954 yılları arasında yayın hayatını devam ettirmiş önemli dergilerimizden birisidir. Dergi dönemin eğitim sorunlarını ve gelişmeleri yansıtması bakımından oldukça önemlidir. Çünkü derginin yayımlandığı yıllar, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da Amerika'nın etkisinin hissedildiği, öğretmen yetiştirme alanında önemli gelişmelerin yaşandığı, ilköğretim, ortaöğretim, halk eğitimi gibi birçok alanda önemli değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Dergide yer alan makale ve yazılar, yazar kadrosu incelendiğinde Amerikan etkisi açık bir şekilde görülmektedir.

Dergide eğitim programları ve öğretim, Türkçe öğretimi, eğitimin psikolojik temelleri, eğitimin sosyal temelleri, öğretmen yetiştirme gibi alanlarda yazı ve makalelere yer verilmiştir. Çocuk ve çevre şartlarına uygun program geliştirme, 1949 ortaokul programı, ahlak dersinin programa konulup konulmaması, sınıf dışı eğitimsel çalışmalar, sınıfta grup çalışmaları, eğitim alanındaki yeni metotlar ve eğitsel kol faaliyetleri eğitim programları ve öğretimi alanında ele alınan başlıca konuları oluşturmaktadır. Türkçe öğretimi ile ilgili makalelerde çocuklara kelime öğretimi, çocuklarda okuma alışkanlığı geliştirmek için yapılması gerekenler, çocuklar için basılan eserler, yazı öğretimi, kültür ve dil ile ilgili konulara yer verilirken, öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak da öğretmenlerin yükseköğrenim görme hakkı, köy öğretmeninin nitelikleri, Amerika'da öğretmenlik mesleği, öğretmen yetiştiren kurumlarda görülen değişimler, öğretmenlerin sahip olması gereken haklar, teftiş ve ölçme değerlendirme gibi konulara değinilmiştir. Türkçe öğretimi ile ilgili makalelerde çocuklara kelime öğretimi,

çocuklarda okuma alışkanlığı geliştirmek için yapılması gerekenler, çocuklar için basılan eserler, yazı öğretimi ile kültür ve dil ile ilgili konulara yer verilmiştir.

Dergide eğitimin sosyal ve psikolojik temelleri ile ilgili de çok sayıda yazı ve makaleye yer verilmiştir. Eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili olan bu makalelerde meslek seçiminin psikolojik ve pedagojik açıdan değerlendirilmesi, meslek seçimi konusunda yaşanan olumsuzluklar, meslek seçiminde rol oynayan etkenler, çocuklarda psikolojik gelişim evreleri, okullarda psikoloji öğretimi ve sorunları, çocuklara bazı konularda alışkanlıklar kazandırmak için psikolojinin katkısı, yabancı dil öğretiminin hangi yaşta başlanması gerektiği, okulöncesi eğitim, çocuklara güven duyulmasının yeri ve önemi, intibaksız çocuklar gibi konulara yer verilmiştir. Dergide eğitimin sosyal temelleri ile ilgili makalelerde ise eğitim ve değişme, eğitim sorunlarından ilköğretim sorunu, köy eğitimi sorunu, ilköğretim alanında beklenen gelişme ve öneriler, köy okullarında devam sorunu, halk eğitimi sorunu, eğitim sorunlarından birleştirilmiş sınıflarda öğretim sorunu, köy enstitüleri, ortaöğretim alanında yaşanan sorunlar, Türk eğitim sistemindeki yapısal sorunlar, demokrasi eğitimi sorunu gibi konulara değinildiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2015). *Türk Eğitim Tarihi*, 27. Baskı, Ankara: Pegem Yayınları.
- Alagon, B. (1953a). Okullarımızda eğitsel öğrenci teşekkülleri, *Yeni Okul*, 3 (26), ss. 12-13.
- Alagon, B. (1953b). ortaöğretim çözülmüş bir problem midir?, *Yeni Okul*, 3 (30), ss. 24-25.
- Alpan, N. (1951). Yabancı dilin faydaları ve öğrenme yolları, *Yeni Okul*, A (9), ss. 13-14.
- Alpan, N. (1953). Demokrasinin gerçek manası ve okulun vazifesi, *Yeni Okul*, 3 (26), ss. 18-19.
- Aslan, H. (1952). Çocuklara itimat edelim, *Yeni Okul*, B(13), ss. 10-12.
- Aytuna, H. A. (1950). Ortaokulu yenileştirme, *Yeni Okul*, A(2), ss. 2-4.
- Barutçuoğlu, M. (1951). Çocuklarda psikolojik tekâmülün devreleri, *Yeni Okul*, A (5), ss. 19-21.
- Barutçu, Ş. (1950). Okul sergileri, *Yeni Okul*, A (3), ss. 29-32.
- Başkaya, S. (1954). Okullarımızdaki intibaksız çocuklar, *Yeni Okul*, 3(33), ss. 14-15.
- Binbaşıoğlu, C. (1954). Çocuğa göre okul, *Yeni Okul*, 3(32), ss. 26-28.
- Cırıtlı, H. H. (1950). Maarifte hürriyet nizamı, *Yeni Okul*, A (3), ss. 1-2.

- Cırtılı, H. H. (1951). Ana kucağında demokrasi, *Yeni Okul*, A (5), ss. 1-2.
- Cırtılı, H. H. (1952). İlköğretmen okulları tekrar ele alınırken, *Yeni Okul*, B(15), ss. 3-9.
- Cırtılı, H. H. (1953). Öğretmen buhranına doğru, 3 (29), ss. 8-9.
- Cırtılı, H. H. (1954). Demokraside ilköğretimin yeri ve önemi, *Yeni Okul*, 3(33), ss. 3-4.
- Demiray, K. (1950). Etkin metotla çocuğa kelime kazandırılması, *Yeni Okul*, A(1), ss. 22-25.
- Durlu, R. (1950). Problemlerimiz, *Yeni Okul*, A (2), *Yeni Okul*, ss. 1-2.
- Enç, M. (1950). Meslek işinde çocukları zorlamalı mı?, *Yeni Okul*, A (3), ss. 24.
- Ergün, M. (2008). Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, (12), ss. 321-348.
- Gatenberg, E. V. (1951). İlkokullarda yabancı dil öğretilmeli mi?, *Yeni Okul*, A (5), ss. 2-4.
- Gediklioğlu, Ş. (1951a). Ana okulları, *Yeni Okul*, A (8), ss. 8-11.
- Gediklioğlu, Ş. (1951b). Halk eğitimi, *Yeni Okul*, A (10), ss. 1-4.
- Gediklioğlu, Ş. (1952a). Köyde okul, *Yeni Okul*, A (12), ss. 1-5.
- Gediklioğlu, Ş. (1952b). Okul öncesi eğitim (Ana Okulları), *Yeni Okul*, B(20), ss. 5-8.
- Gemici, R. (1953). İlk ve ortalarda aktif metot hareketleri, *Yeni Okul*, 3 (25), ss. 7-9.
- Gökten, H. (1951a). İlköğretim davası nasıl kazanılır?, *Yeni Okul*, A (8), ss. 1-4.
- Gökten, H. (1951b). Köy okulları için ayrı bir programa ihtiyaç vardır, *Yeni Okul*, A (9), ss. 16-18.
- Gökten, H. (1951c). Köy öğretmeni ve köy enstitüleri, *Yeni Okul*, A (10), ss. 16-18.
- Gökten, H. (1952). Öğrencilerimize devamlı okuma alışkanlığı kazandıralım, *Yeni Okul*, B(20), ss. 11-15.
- Gökten, H. (1954). Öğretmenin üç hürriyeti, *Yeni Okul*, 3(31), ss. 7-9.
- Gürsel, F. (1950). Meslek seçme meselesi, *Yeni Okul*, A (2), ss. 19-21.
- Gürsel, F. (1951). Mesleğe yöneltmede tesadüf ve sosyal çevrenin rolü, *Yeni Okul*, A (9), ss. 6-8.
- Güven, İ. (2015). *Türk Eğitim Tarihi*, 6. Baskı, Ankara: Pegem Yayınları.
- Kanad, H. F. (1950). Okullarımıza ahlak dersi konmalı mıdır? *Yeni Okul*, A(1), ss. 3-5.
- Kanad, H. F. (1953). Üniversitelerimizde psikolojinin sefaleti, *Yeni Okul*, 3(30), ss. 4-7.
- Koray, F. (1950). Sınıf dışı müzik çalışmaları, *Yeni Okul*, A (1), ss. 11-12.
- Köni, Y. K. (1951). Okullarımızda psikoloji öğretimi, *Yeni Okul*, A (8), ss. 5-6.

- Köni, Y. K. (1952). Köy enstitüleri ve öğretmen okulları, *Yeni Okul*, B(14), ss. 1-6.
- Oğuz, M. (1952a). Beş sınıflı ilkokullara dair, *Yeni Okul*, B(19), ss. 17-19.
- Oğuz, M. (1952b). Çocuk neşriyatına dair, *Yeni Okul*, B(21), ss. 27-28.
- Öncül, R. (1951). Psikoloji ve eğitim, *Yeni Okul*, A (5), ss. 29-30.
- Öz, S. N. (1954). Türk çocuklarını neye alıştırmalıyız?, *Yeni Okul*, 3(32), ss. 32-33.
- Özerdem, S. (1952). Müfettiş nasıl yetiştirilmelidir?, *Yeni Okul*, B(13), ss. 18-20.
- Özsun, A. (1951a). Bizde imtihan usulleri, *Yeni Okul*, A (5), ss. 31-32.
- Özsun, A. (1951b). Öğretmenlik, *Yeni Okul*, A (11), *Yeni Okul*, ss. 1-2.
- Savranoglu, F. (1952). Halk eğitimi üzerinde düşünceler, *Yeni Okul*, B(14), ss. 8-11.
- Sunar, Ş. (1952). Köyde Okula Devam Üzerine Düşünceler, *Yeni Okul*, B(16), ss. 19-24.
- Tardu, R. (1950). Ortaokul fen dersleri yeni öğretim programları, *Yeni Okul*, A (2), ss. 22-24.
- Türkyılmaz, Ş. (1951a). Sınıflarda yaş grupları, *Yeni Okul*, A (4), ss. 7-8.
- Türkyılmaz, Ş. (1951b). İlkokul öğretmenlerine yükseköğrenim yapmak hak ve imkânları sağlanmalıdır, *Yeni Okul*, A (8), ss. 13-14.
- Türkyılmaz, Ş. (1953). Öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmesinde müfettişlerin rolü, *Yeni Okul*, 3(27), ss. 19-21.
- Ülken, H. Z. (1952). Dil, kültür hazinesi, *Yeni Okul*, B(17), ss. 6-9.
- Ülkümen, O. (1953a). Amerika'da ilk ve orta dereceli okulların öğretmenleri nasıl yetiştiriliyor?, *Yeni Okul*, 3 (25), ss. 11-15.
- Ülkümen, O. (1953b). Amerika'da üniversite öğretmen kolejlilerinin öğretmenleri iş başında yetiştirmedeki fonksiyonu, *Yeni Okul*, 3 (26), ss. 9-12.
- Ülkümen, O. (1953c). Amerika'da demokrat vatandaş nasıl yetiştiriliyor, *Yeni Okul*, 3 (28), ss. 14-16.
- Yada, S. (1951). Yazı derslerine nasıl başlanılmalı?, *Yeni Okul*, A (4), ss. 29-32.
- Yealdı (1952). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim ve eğitim meselesi, *Yeni Okul*, B(13), ss. 31.